

Minister Edukacji i Nauki

Przemysław Czarnek

DWST-WPZN.5026.34.2023.EW
Warszawa, 25 lipca 2023 r.

Pan
Dariusz Kuszewski
Przewodniczący Zarządu Głównego
NSZZ Pracowników Schronisk dla Nieletnich
i Zakładów Poprawczych

Szanowny Panie Przewodniczący,

odpowiadając na Pana pismo z 24 czerwca 2023 r. dotyczące nowego rozwiązania w zakresie emerytur dla nauczycieli, uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

Ustawą z dnia 16 czerwca 2023 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw (uchwała Senatu RP wprowadzająca poprawki do tekstu ustawy oczekuje na rozpatrzenie przez Sejm RP) przyznano określonej grupie nauczycieli prawo do emerytury na szczególnych zasadach.

Zgodnie z przyjętym rozwiązaniem nauczyciele, po rozwiązaniu na swój wniosek stosunku pracy, mogą przejść na emeryturę w wieku niższym niż określony w art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1251), jeżeli spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) rozpoczęli przed dniem 1 stycznia 1999 r. faktyczne wykonywanie pracy na stanowisku nauczyciela, wychowawcy lub innego pracownika pedagogicznego, o których mowa w art. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2023 r. poz. 984), w brzmieniu obowiązującym w dniu rozpoczęcia pracy na tym stanowisku,
- 2) mają okres składkowy, o którym mowa w art. 6 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wynoszący co najmniej 30 lat, w tym co najmniej 20 lat faktycznego wykonywania pracy na stanowisku nauczyciela, wychowawcy lub innego pracownika pedagogicznego, o których mowa w art. 1 ustawy – Karta Nauczyciela, w brzmieniu obowiązującym w okresie faktycznego wykonywania pracy na tych stanowiskach, z wyjątkiem nauczyciela szkoły za granicą, w wymiarze co najmniej 1/2 obowiązkowego wymiaru zajęć,
- 3) nie przysługuje im prawo do przejścia na emeryturę bez względu na wiek na podstawie art. 88 ust. 2a ustawy – Karta Nauczyciela

– a wysokość obliczonej emerytury nie jest niższa niż kwota, o której mowa w art. 85 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Nauczyciele spełniający powyższe warunki będą mogli przejść na emeryturę, o której mowa w art. 88a ust. 1 ustawy – Karta Nauczyciela, również w przypadku rozwiązania stosunku pracy lub wygaśnięcia stosunku pracy w okolicznościach określonych w art. 20 ust. 1, 5c i 7 ustawy – Karta Nauczyciela.

Uprzejmie wyjaśniam, że powyższe rozwiązanie nie pozbawia możliwości przejścia na emeryturę na podstawie art. 88 ust. 2a ustawy – Karta Nauczyciela przez nauczycieli, którzy nabyli prawo do tej emerytury lecz z niego jeszcze nie skorzystali.

Do dnia 31 grudnia 1998 r. system emerytalny przewidywał odrębne zasady przechodzenia nauczycieli na emeryturę. Ustawą z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 1999 r., dokonana została reforma systemu emerytalnego, w wyniku której zostało zniesione to uprawnienie nauczycieli. Jednocześnie ustawą tą w art. 88 ust. 2a ustawy – Karta Nauczyciela przewidziano rozwiązanie, zgodnie z którym nauczyciele urodzeni po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r., zachowali prawo do tej emerytury, w ciągu ośmiu lat od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W wyniku nowelizacji okres ten został wydłużony do 10 lat od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Tak więc prawo do przejścia na emeryturę na dotychczasowych zasadach zachowali nauczyciele, którzy do dnia 31 grudnia 2008 r. spełnili warunki do uzyskania emerytury określone w art. 88 ust. 1 ustawy – Karta Nauczyciela, tj. m.in. legitymowali się trzydziestoletnim okresem zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze, zaś nauczyciele szkół, placówek, zakładów specjalnych oraz zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich – dwudziestopięcioletnim okresem zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze w szkolnictwie specjalnym. Nauczyciele ci będą mogli przejść na emeryturę na podstawie art. 88 ust. 2a ustawy – Karta Nauczyciela również po wejściu w życie przepisów art. 88a ustawy – Karta Nauczyciela. Z uwagi na to, że nauczyciele ci posiadają już prawo do przejścia na emeryturę na szczególnych zasadach i w dalszym ciągu mogą korzystać z przysługującego im uprawnienia, zgodnie z art. 88a ust. 1 pkt 3 ustawy – Karta Nauczyciela nie nabędą oni prawa do emerytury na podstawie art. 88a ustawy – Karta Nauczyciela.

Prawo do przejścia na emeryturę przewidzianą w art. 88a ustawy – Karta Nauczyciela będzie natomiast przysługiwało nauczycielom zatrudnionym w szkołach przed dniem 1 stycznia 1999 r., którzy do dnia 31 grudnia 2008 r. nie spełnili wszystkich warunków nabycia prawa do emerytury na podstawie art. 88 ust. 2a ustawy – Karta Nauczyciela.

Odnosząc się do uwag dotyczących warunków nabycia prawa oraz wysokości emerytury przewidzianej w art. 88a ustawy – Karta Nauczyciela uprzejmie wyjaśniam, że nowe rozwiązanie przewidujące prawo nauczycieli do emerytury na szczególnych zasadach było wypracowywane z Ministrem Rodziny i Polityki Społecznej i wpisuje się ono w systemowe rozwiązania całego systemu emerytalnego. Należy zauważyć, że tworzone obecnie szczególne rozwiązania w zakresie emerytur nie mogą powielać rozwiązań obowiązujących przed dokonaniem reformy systemu emerytalnego, bowiem nie byłyby one dostosowane do obecnego systemu emerytalnego.

Jednocześnie uprzejmie wyjaśniam, że obowiązujące przepisy pragmatyki zawodowej nauczycieli uwzględniają szczególną specyfikę pracy nauczycieli placówek resocjalizacyjnych dla młodzieży. W szczególności, z uwagi na trudne warunki pracy, nauczycielom tych placówek przysługuje dodatek za warunki pracy, o którym mowa w art. 34 ustawy – Karta Nauczyciela. Ponadto należy zauważyć, że z uwagi na szczególny charakter pracy w tych placówkach wszystkie przepisy prawa dotyczące nauczycieli tworzone są przy udziale Ministra Sprawiedliwości, który najlepiej zna specyfikę tych jednostek, bądź też Minister Sprawiedliwości sam wydaje określone akty prawne z zakresu pragmatyki zawodowej ww. nauczycieli. Na podstawie ustawy – Karta Nauczyciela Minister Sprawiedliwości określa, w drodze rozporządzenia:

- szczegółowe kryteria i szczegółowy tryb dokonywania oceny pracy nauczycieli oraz szczegółowy tryb postępowania odwoławczego,

- wysokość stawek dodatków: motywacyjnego, funkcyjnego, w tym z tytułu sprawowania funkcji wychowawcy klasy, oraz za warunki pracy, oraz szczegółowe warunki przyznawania tych dodatków, a także szczegółowe warunki obliczania i wypłacania wynagrodzenia za godziny nadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw oraz wysokość i warunki wypłacania składników wynagrodzenia, o których mowa w ust. 1 pkt 4 ustawy – Karta Nauczyciela, o ile nie zostały one określone w przepisach ustawy lub w odrębnych przepisach,
- wykaz zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 1 ustawy – Karta Nauczyciela, przez nauczycieli, o których mowa w ust. 3 w tabeli w lp. 11 i ust. 7 pkt 3 lit. b ustawy – Karta Nauczyciela.

Odnosząc się do kwestii wymiaru urlopu wypoczynkowego nauczycieli należy zauważyć, że wymiar ten zdeterminowany jest wyłącznie organizacją pracy danej jednostki. Nie jest on natomiast uzależniony od organu prowadzącego daną jednostkę, czy też od tego, czy jednostka funkcjonuje w ramach systemu oświaty. Należy zauważyć, że część jednostek funkcjonujących w ramach systemu oświaty również działa jako jednostki nieferyjne. O tym, czy dana jednostka jest jednostką feryjną czy nieferyjną, decydują przepisy określające organizację pracy tych jednostek.

Niezależnie od powyższego uprzejmie wyjaśniam, że w celu zwiększenia atrakcyjności zawodu nauczyciela kontynuowany jest dialog z partnerami społecznymi w ramach Zespołu do spraw statusu zawodowego pracowników oświaty, który został powołany w celu wypracowania rozwiązań systemowych w dziedzinie edukacji narodowej w zakresie praw i obowiązków pracowników oświaty, w szczególności w zakresie finansowania oświaty, wynagradzania nauczycieli, awansu zawodowego, czasu i warunków pracy nauczycieli. W ramach Zespołu, który ma charakter doradczy dla Ministra, strona rządowa współpracuje z nauczycielskimi związkami zawodowymi oraz przedstawicielami jednostek samorządu terytorialnego. Celem Zespołu jest wypracowywanie propozycji optymalnych rozwiązań w zakresie oświaty, w szczególności odnoszących się do płacy, czasu pracy, awansu zawodowego i oceny pracy nauczycieli.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia
Ministra Edukacji i Nauki

Dariusz Piontkowski
Sekretarz Stanu
/ – podpisano cyfrowo/